

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
Олександр ГОЛОВКО

31

серпня 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

СЕМІНАР: ЕКОНОМІКА В ШКОЛІ

рівень вищої освіти	<u>бакалавр</u>
галузь знань	<u>01. Освіта / Педагогіка</u>
спеціальність	<u>014.07. Середня освіта (Географія)</u>
освітня програма	<u>«Географія, економіка та красзнавчо-туристична робота»</u>
вид дисципліни	<u>за вибором</u>
факультет	<u>геології, географії, рекреації і туризму</u>

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол № 9 від «30» серпня 2022 року,

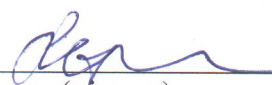
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Свгенія ТЕЛЕБЕНЄВА, к. геогр. н., доцент, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства

Протокол № 9 від «26» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

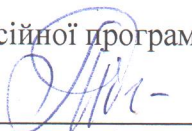

(підпис)

Людмила НЕМЕЦЬ
(прізвище та ініціали)

«26» серпня 2022 р.

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота»

Гарант освітньо-професійної програми

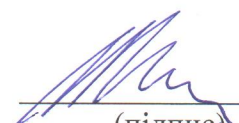

(підпис)

Наталія ГУСЄВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол № 7 від «29» серпня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Олександр ЖЕМЕРОВ
(прізвище та ініціали)

«29» серпня 2022 р.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Семінар: економіка в школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 014.07. Середня освіта (Географія), освітньо-професійною програмою «Географія, економіка та краєзнавчо-туристична робота».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів теоретичних знань та організаційно-методичних, професійних, педагогічних умінь, стосовно особливостей викладання економіки в школі, як навчального предмета у класах з економічним профілем навчання, а також сучасні підходи до формування знань і умінь, використання сучасних форм, методів і прийомів навчання.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формування у студентів теоретичних засад дидактичних особливостей викладання «Економіки» у 10-11 класах з економічним профілем навчання;
- підготовка студентів до проведення уроків з економіки в школі, з використанням різних традиційних методів навчання, а також з використанням активного та інтерактивного навчання;
- організування роботи студентів у такій формі, яка б моделювала практичну діяльність викладача економічних дисциплін в школі.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	
Семестр	
8-й	
Лекції	
10 год.	
Семінарські заняття	
30 год.	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
50 год.	
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання:

- *формування загальних та фахових компетентностей:* знання й розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; базові знання з географічних та економічних наук: об'єктно-предметна область, поняттєво-термінологічний апарат, теорії і концепції, закони і закономірності, методи дослідження; Здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності; здатність застосовувати набуті географічні, економічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей з географії та економіки; здатність до комунікації зі спільнотами, уміння організувати комунікацію учнів і вихованців, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів; здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі;

- *забезпечення досягнення наступних програмних результатів навчання:* отримання базових знань природничих, суспільних і точних наук в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін; сучасні теоретичні та практичні основи методики навчання географії та економіки в загальноосвітній школі; психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів; застосування методів діагностування досягнень учнів, здійснення педагогічного супроводу процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху; організація співпраці учнів та ефективна робота в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), визначення оптимальних шляхів організації учнівського колективу в різних видах діяльності; самостійна організація процесів навчання упродовж життя і вдосконалення з високим рівнем автономності здобуті під час навчання предметні компетентності; забезпечення рівноправного, справедливого освітнього середовища, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічних особливостей.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1: Фундаментальні поняття економіки.

Завдання економічної науки та її значення в житті суспільства і людини. Зміст основних економічних явищ та процесів. Споживач в економіці. Економічні потреби та економічні інтереси. Проблема обмеженості ресурсів та вибору виробника. Відносини власності. Економічні системи. Особливості економічного кругообігу.

Тема 2. Фундаментальні процеси та явища ринкової економіки.

Ринкове вирішення основних проблем економіки: що, як, для кого виробляти. Гроші в ринковій економіці. Основні параметри ринку: попит, пропозиція, ринкова ціна. Еластичність попиту і пропозиції та застосування знань про еластичність в практичній діяльності. Ринкова структура: особливості різних ринків. Доходи у ринковій економіці. Ринкова інфраструктура: біржі, банки, страхові компанії інші ринкові посередники.

Тема 3. Підприємство та підприємницька діяльність.

Особливості підприємницької діяльності. Робота підприємства. Організація підприємницької діяльності та основні показники діяльності підприємства. Організація фінансової діяльності підприємства. Управління підприємством.

Тема 4. Національна економіка та роль уряду у її функціонуванні.

Основні прояви цілісності національної економіки. Безробіття як наслідок порушення макроекономічної рівноваги. Інфляція як макроекономічне явище. Роль уряду у регулюванні національної економіки. Державні фінанси національної економіки. Державний бюджет. Грошово-кредитне регулювання економіки. Стійкість національних грошей.

Тема 5. Світова економіка та інтеграційні процеси.

Світове господарство та національна економіка. Світова торгівля та міжнародна валютна система. Міжнародна міграція робочої сили. Міжнародний рух капіталів. Участь у міжнародних фінансово – кредитних організаціях та науково – технічному співробітництві.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
		л	с	лаб.	інд.		с.р.	л	с	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Фундаментальні поняття економіки.	18	2	6			10						
Тема 2. Фундаментальні процеси та явища ринкової економіки.	18	2	6			10						
Тема 3. Підприємство та підприємницька діяльність.	18	2	6			10						
Тема 4. Національна економіка та роль уряду у її функціонуванні.	18	2	6			10						
Тема 5. Світова економіка	18	2	6			10						

та інтеграційні процеси.												
Усього годин	90	10	30			50						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення показників ефективності використання ресурсів виробництва. Структура споживання родин з різним рівнем доходів	6
2	Розробка бізнес-плану проекту з створення конкретного продукту (послуги).	6
3	Дослідження залежності між темпом економічного зростання та рівнем безробіття в Україні. Оцінка зміни вартості споживчого кошику родини за місяць та її вплив на добробут родини.	6
4	Аналіз зв'язку між рівнем інфляції та рівнем безробіття в Україні та інших країнах.	6
5	Аналіз структури та порівняння торгового і платіжного балансу різних країн.	6
	Разом	30

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	<i>Фундаментальні поняття економіки.</i> Завдання економічної науки та її значення в житті суспільства і людини. Зміст основних економічних явищ та процесів. Споживач в економіці. Економічні потреби та економічні інтереси. Проблема обмеженості ресурсів та вибору виробника. Відносини власності. Економічні системи. Особливості економічного кругообігу.	10
2.	<i>Фундаментальні процеси та явища ринкової економіки.</i> Ринкове вирішення основних проблем економіки: що, як, для кого виробляти. Гроші в ринковій економіці. Основні параметри ринку: попит, пропозиція, ринкова ціна. Еластичність попиту і пропозиції та застосування знань про еластичність в практичній діяльності. Ринкова структура: особливості різних ринків. Доходи у ринковій економіці. Ринкова інфраструктура: біржі, банки, страхові компанії інші ринкові посередники.	10
3.	<i>Підприємство та підприємницька діяльність.</i> Особливості підприємницької діяльності. Робота підприємства. Організація підприємницької діяльності та основні показники діяльності підприємства. Організація фінансової діяльності підприємства.	10

	Управління підприємством.	
4.	<i>Національна економіка та роль уряду у її функціонуванні.</i> Основні прояви цілісності національної економіки. Безробіття як наслідок порушення макроекономічної рівноваги. Інфляція як макроекономічне явище. Роль уряду у регулюванні національної економіки. Державні фінанси національної економіки. Державний бюджет. Грошово-кредитне регулювання економіки. Стійкість національних грошей.	10
5.	<i>Світова економіка та інтеграційні процеси.</i> Світове господарство та національна економіка. Світова торгівля та міжнародна валютна система. Міжнародна міграція робочої сили. Міжнародний рух капіталів. Участь у міжнародних фінансово – кредитних організаціях та науково – технічному співробітництві.	10
	<i>Разом</i>	50

***Примітка:** При виконанні завдань необхідно використовувати рекомендовану літературу, яка наведена у робочій програмі навчальної дисципліни*

6. Індивідуальні завдання (не передбачено)

7. Методи контролю

Усне експрес-опитування, виступи студентів з доповідями на практичних заняттях, виконання практичних робіт, контрольна робота, екзамен.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Залік	Сума		
							Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5	20	60	40	100
8	8	8	8	8				

ПЗ 1-ПЗ 5 – практичні заняття

Практична робота – 8 балів:

- виконання практичних завдань – 5 балів;
- захист роботи – 3 бали.

Контрольна робота – 20 балів:

- тестові завдання: 20 завдань x 1 бал = 20 балів.

Залік – 40 балів:

- питання, що передбачають розгорнуті відповіді: 4 питання x 10 балів = 40 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бицюра Ю. В. Економіка України в цифрах: Методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2004. – 128 с.
2. Бицюра Ю. В. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з економіки. 11 клас / Ю. В. Бицюра, Г. О. Горленко, С. Л. Капіруліна. – К.: Центр навчально-методичної літератури, 2014. – 95 с.
3. Ватаманюк О. Мікроекономіка. Навчальний посібник. – Львів: вид-во Львівського ун-ту, 2005. – 160 с.
4. Гальчинський А., Єщенко П. Економічна теорія. – Вища школа, 2007. – 503 с.
5. Горленко Г. О. Економіка (профільний рівень). Тренувальні вправи + Практичні роботи: навч. посіб. для учнів 10-х кл. екон. профілю навчання / Г. О. Горленко. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. – 76 с.
6. Горленко Г. О. Економіка (профільний рівень). Тренувальні вправи + Практичні роботи: навч. посіб. для учнів 11-х кл. екон. профілю навчання / Г. О. Горленко. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2014. – 115 с.
7. Горленко Г.О. Завдання для поточного та тематичного оцінювання з економіки (профільний рівень, 10-11 класи) / Г. О. Горленко. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2014. – 239 с.
8. Горленко Г. О. Збірник задач з економіки: Навчальний посібник для учнів 10-11 класів / Упорядник Горленко Г. О. – Вид. 4-те доп. і перероб. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2009. – 168 с.
9. Горленко Г. О. Методичний посібник для вчителя до посібника «Економіка (профільний рівень). Тренувальні вправи + Лабораторні роботи» / Г. О. Горленко. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. - 79 с.
10. Горленко Г. О. Практикум з економіки. 10-11 клас. Видання 4-те, перероб. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2009. – 80 с.
11. Єщенко П. С. Економіка для всіх. – К.: Вища шк., 2009. – 478 с.
12. Збірник різнорівневих завдань для державної підсумкової атестації з економіки / Тимченко І. Є., Крупська Л. П., Латер Ю. С., Чорна Т.

І., Ящишина І. В. За ред. Тимченко І. Є. – Вид. 2, перероб. і доп. – Кам'янець-Подільський: "Абетка-НОВА", 2003. – 136 с.

13. Книга для вчителя економіки: Довідково-методичне видання / Упоряд. Н. В. Бєскова, В. М. Проценко. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 256 с.

14. Крупська Л. П. Економіка. 10 клас. Профільний рівень: Підручник для ЗНЗ / Л. П. Крупська, І. Є. Тимченко, Т. І. Чорна. – Х.: Ранок, 2010. – 256 с.

15. Крупська Л. П. Економіка. 11 клас. Профільний рівень: Підручник для ЗНЗ / Л.П. Крупська, І.Є. Тимченко, Т.І. Чорна. – Х.: Ранок, 2011. – 288 с.

16. Латер Ю. С., Ящишина І.В. Методичний посібник до «Робочого зошита із загальної економіки». – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2004.

17. Панчишин С. Економіка. 10-11 клас: Тестові завдання. – К.: Либідь, 2003. – 184 с.

18. Прикладна економіка. Посібник для загальноосвітніх навчальних закладів (10-11 класів). Підготовлено на основі американського видання «Applied Economics» / за ред. І. Ф. Радіонової. – К.: АртЕк, 2001. – 224 с.

19. Радіонова І. Ф. Економіка (профільний рівень). 10 клас / І. Ф. Радіонова, В. В. Радченко. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. – 208 с.

20. Радіонова І. Ф. Економіка (профільний рівень). 11 клас / І.Ф. Радіонова, В. В. Радченко. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012. – 256 с.

21. Радіонова І. Ф. Економіка (рівень стандарту, академічний рівень). 11 клас. Кам'янець-Подільський: Аксіома: 2011. – 176 с.

22. Радіонова І. Ф., Кравченко І. С., Радченко В. В. Загальна економіка: Підручник для 10 (11) класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. За ред. І. Ф. Радіонової. – 6-те вид., доповнене, перероблене, виправлене. – Кам'янець-Подільський: «Аксіома» 2008. – 395 с.

Допоміжна література

1. Бурковський І. Теорія міжнародної торгівлі. – К.: основи, 2000. – 241 с.

2. Голомовзий В. М. та ін. Митне регулювання: Навч. посібник. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніа”, 2004. – 240 с.

3. Економіка зарубіжних країн: Навчальний посібник / За ред.. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, К. І. Ржепішевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 352 с.

4. Кириченко О., Кавас І., Ятченко А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. – Видавничий дім “Фінансист”.- К., 2000.- 637 с.

5. Міжнародна інвестиційна діяльність: Підручник / Д. Г. Луцяненко, Б. В. Гукбський, О. М. Мозговий та ін.,; За ред.. д-ра екон. Наук, проф.. Д. Г. Луцяненка. – к.:КНЕУ, 2003. – 387 с.

6. Міжнародні фінанси: Підручник / О. І. Рогач, А. С. Філіпенко, Т. С. Шемет та ін.; за ред. О. І. Рогача. – К.: Либідь, 2003. – 784 с.
7. Міжнародні фінанси в питаннях та відповідях: Навчальний посібник / за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, К. І. Ржепішевського. – Київ: ЦУЛ, 2003. – 294 с.
8. Основи міжнародної торгівлі: Навчальний посібник; 2-ге вид., - К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 656 с.
9. Світова економіка: Підручник / А. С. Філіпенко, О. І. Рогач, О. І. Шнирков та ін. – 2-ге видання, стереотип. – К.: Либідь, 2001. – 582 с.
10. Транснаціональні корпорації: навчальний посібник / В. Рокоча, О. Плотніков, В. Новицький та ін. – К.: Таксон, 2001. – 304 с.
11. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, А. С. Гальчинський та ін. К.: Либідь, 2002. – 470 с.
12. Храмов В. О., Бовтрук Ю. А. Зовнішньоекономічна політика: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 264 с.
13. Циганкова Т. М., Гордєєв Т. Ф. Міжнародні організації: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 340 с.
14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 488 с.

**Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції,
інше методичне забезпечення**

1. Економіка України. Політико-економічний журнал. – Режим доступу: <http://www.economukraine.com.ua/>
2. Державна служба зайнятості України. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>
3. Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
5. Міністерство інфраструктури України. – Режим доступу: <http://www.mtu.gov.ua/>
6. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. – Режим доступу: www.me.gov.ua
7. Всесвітня організація торгівлі. - Режим доступу: www.wto.org
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua